

nega kokota — naglašala je goljufanje v znesku 307.962 fl. Goljufija bila je tako očitna in brez-sramna, da še se zatoženec sam blizu ni upal naj-manjšega očitjanja tajiti. Pri razpravi je bilo navzočih dokaj prič, ki so tožbo v glavnih točkah potrdile zraven pa še marsikaj zanimivega razkrile, česar ljudje poprej tako natančno in gotovo niso vedeli. Tako na primer se je razkrilo, da je Brandstetter bil celo lehkomišljen, puhel in nemaren človek, ki je brez pomislika menjice podpisoval in strašanske obresti dajal; včasih je samo $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ ali celo le $\frac{1}{4}$ tega gotovo prejel, kar je podpisal. Trgovce Pirhana v Mariboru mu je dal za 12.000 fl. blaga, koje ni bilo več vredno, kakor 3500 fl. In tak človek se je Slovincem ponujal za poslanca, in nemškutarji so ga pobirali, češ, da bo za njihovo gospodarsko zboljšanje skrbel!? Kar mu celó njegovi mariborski prijatelji zamerijo je to, da je svojo rajno ženo razglasil kot zapravljivko. Toda pri sodnji se je predčitelo pismo, v katerem rajna Roza Brandstetterjeva toži, da politično rogo-viljenje jenega moža požira neizmerno veliko denarjev. Roza Brandstetterjeva je zapustila 165.000 gld. premoženja, na katero so se ponarejene men-jice v znesku 52.000 fl. takoj po njeni smrti in-tabulirale. Da se to ni poprej zgodilo, da je tedaj Roza Brandstetterjeva tako pametno in prilično umrla, da so se iz njene zapuščine zamogli pokriti dolgovi menjic, to je res čudno!! Stotnik baron Rech-bach je pričal, da je Brandstetter, odkar se je bil vr-gel v politiko, zapravljiv bil, da je volilne shode delal in drage pojedine dajal. Duhovnik in profesor Karol Mörle pozna Brandstetterja še od tačas, ko je bil učitelj na mariborske kadetske šoli. On priča, da je Brandstetter zavolj svojega političnega rovanja gospodarstvo zanemarjal, svoje volilce sijajno gostil in tudi volilne glase kupoval. Aha, tedaj je vendar res, da so naši nemškutarji, liberalci in ustavoverci glase kupovali; in resnično je, kar je rajni Gunzaj od sv. Antona v slov. goricah pravil, da so mu nemškutarji na predvečer pred volitvijo dali na roko 10 fl. s tem, da voli Brand-stetterja! Gunzaj je desetak vzel — pa volil je slovenski in narodno. Isti g. Mörle je tudi pričal, kako je Brandstetter se soznanil z Rozo grofinjo Orsičevo in kako je Orsič ravno še o pravem času umrl, da je Brandstetterjev prvi otrok z Rozo Brandstetterjevo se narodil kot zakonsko dete. Naposled je še izpovedal, kako je Brandstetter s svojo sedanjo ženo živel, ko mu je prejšnja žena še živela. Močno zavzelo je vse, da je Brand-stetterjev prijatelj Seidl sam ovo celo tožbo pou-zročil. Vse še tukaj sveta ni jasno, le toliko je pa gotovo, da sta drug drugemu po menjicah do denarjev pomagala in vsa sitnoba bila je ta, da je Brandstetter na Seidla nakopal preveč menjic, namreč za 233.962 fl. To je bilo Seidlu preveč, ter je tožil in pri sodnji jokaje se zajamral: zavolj teh menjic so mojo državno in deželno poslaniško plačilo zarubili, več kakor 2000 fl., (oho, tedaj po-

slanec biti ni tako slabo, morebiti je dobra plača tudi jeden uzrok, zakaj se Seidl vselej tako strašno piplje za poslanstvo?) zarubili so mi tudi moje posestvo, moje pohištvo in moja žena je morala plačevati! — Največ sleparije pa je Brandstetter delal s svojimi rudarskimi jamami na cink; celo vlada mu je posodila 40.000 fl. in Brandstetter je dal intabulirati 453.000 fl., ker je vladni komisar baron Beust jame cenil za 1 milijon, čeravno se je sedaj pokazalo, da so jame brez vrednosti, po-sestvo pa je le 5700 fl. vredno. To je res veli-kanska sleparija!

Brandstetterjev zagovornik dr. Holzinger je sicer skušal goljufa očediti, pa bilo je zastonj. Porotniki so pritrdili tehtnim besedam državnega pravdnika g. Dullerja, ki je rekel da je Brand-stetter obstal ponarejenje menjic, da pa se ni čisto nič kesal, da je 56 menjic ponaredil na Seidlovo ime potem, ko je že vse obstal; na dalje, da je bil brezobziren proti svojim otrokom in proti prijatelju Seidlu, katerega je na beraško palico spravil. — Naposled je Brandstetter še Seidla prosil za od-puščenje in se jokal, pa tudi Seidl se je jokal, in tako sta ta dva bivša oficirja pred sodnijo po babjem tulila in solze točila ta — strahonja Slo-vencev. Ves solzami zalit je Seidl konečno prosil za: pravično sodbo. No, ta se mu je tudi zgodila, jegov prijatelj Brandstetter je dobil 5 let težke ječe z jednim postom na vsak mesec. Brandstetter, bivši ustavoverski poslanec, prerok liberalnih nem-skutarjev v Mariborskem, št. Lenartskem in Slov. Bi-stričkem okraju je politično mrtev in pokopan! Preganjani Slovenci zlasti g. profesor Šuman, ki je moral Maribor z ženo in otročiči zapustiti, do-bili so nepričakovano sijajno zadostenje!

Gospodarske stvari.

Nev sovražnik kuruze ali turšice.

M. V štev. 35. „Slov. Gosp.“ toži g. dopis-nik o posebnem, poprej nepoznanem sovražniku kuruze, ki se letos sem ter tje prikazuje. Ta so-vražnik je tako zvana „vešča kuruzina“ Mais-zünslar (Botys siloecalis). Ta mrčes se je letos že pokazal po Rabskem dolu in potem po Graški okolici in kakor je iz omenjenega dopisa razvidno, se tudi že pri nas po Slovenskem širi, kjer pa ni tako popolnem nova in dozdaj celo nepoznana pri-kazen, kajti naši ljudje ga že od nekdanj poznajo pod imenom „črv“. Tako je navadna beseda: „letos pa črv turšico hudo pokončuje“. Samo da zdaj po nekterih krajih v večjem številu na dan prihaja in večjo škodo dela. Iz tega pa sledi, da je ta hudi škodljivec ljudem, kjer v večjem številu nastopa in večjo škodo dela, nova prikazen.

Koruzina vešča je tanek, rumen metulj. Sa-mec in samica sta nekoliko med seboj različna. Samica meri z razpetimi krilci 30 milimetrov in ima blede žolta krila, ki imajo narezane svitlorujave

poprečne proge. Na srednjih krilih v srednjem polu je jedna pikasta jedna pa polumesečasta marogica. Krila samčeva so za nekaj krajša pa ravno tako napisana kakor samičina. Poglavitna barva pa je nekoliko temnejša, rujavo-siva, rudečebliščea. Konec junija in začetek julija metulji rojijo okoli in samice ležejo meseca julija jajca, ki so rumenkaste barve, v gornje dele tursišnih ali prosenih stebel, večidel po jedno jajce, pa tudi po 2, po 3 na jedno rastlino. Po blizu 14 dnevih se izleže iz jajčecov 16nožna goseničica, ki se v notrajne dele stebela zarije in se v njem na vzdol vrtače od stržena živi. Skozi drobne, okrogle luknjice se belkasti izločki odpravljajo. Ako je tedaj na listju ali v listnih nožnicah tako imenovana črviva moka najti, tako je to gotovo znamenje, da je ta sovražnik v kuruzinem ali prosenem stebelu. Gosenica je blizu 18—20 milimetrov dolga, spredaj in zadaj nekoliko debelkasta, medlo svitla, zgoraj sivorujava, spodaj belkasta. Ob straneh ima temno progo in črunkaste bradavičice. Glava je črnorujava. Tursišna ali prosena stebela, v katerih te gosenice živijo, se večidel v gornji polovici prelomijo, tako da le več za nekatere nitke na spodnjem delu visé. Proso postane žolto in se tudi prelomi. Jasno je, da se zrnje ne more prav razviti in zoreti in da tako pridelek zaostane. Gosenica se do najspodnjega kolenca v stebelu prerije, kjer se zaprede v svilasti mešiček, v katerem črez zimo prebije. Še le spomladi meseca maja se spremeni v bubo, iz katere po 10—16 dnevih metuljček izleže.

Razun kuruze in prosa napadajo ti škodljivci tudi konoplje in hmelj. Pomočki proti temu škodljivcu, ki se morejo z uspehom zoper njega porabiti, se dajo najti, ako premislimo, kako ta mrčes živi. Proti metulju se ne da dosti kaj početi; kajti loviti ga v velikem številu, je skoraj nemogoče. Le posredno se moremo zoper njega vojskovati, ako živalice, ki take metulje pokončujejo, kakor mračnike in razne tičice, varujemo in gojimo. Gosenici v stebelu je tudi težko do živega priti. Nekateri so sicer nasvetovali kuruzi vršiče za časa porezati, da ž njimi vred gosenice, ki se že v njih nahajajo, odstranimo. Ali tako prerano porezovanje vršičev škoduje na drugi strani, ker brani, da zrnje popolnem dozori in se tako cel pridelek izdatno pomanjšuje, tako, da je škoda po porezovanju napravljena večja od one, kateri bi gosenice naredile. Pač pa je mogoče daljnemu širjenju tega škodljivca z tem v okom priti, da gosenice v njihovih prezimovališčih, t. j. v spodnjih stebelnih kolencih poiščemo in pokončamo. Ako kuruzine kocene preiščemo, bomo v njih gosenice ali po samem ali paroma našli. Tedaj ne kaže kocenov plitvo podorati, ampak boljše je jih zbrati na kupe in jih sožgati. Pepel po polju raztrošen je izvrsten gnoj. Koceni pa se morajo ali jeseni ali pa spomladi sožigati in to je edino gotovo sredstvo zoper ta škodljivi mrčes. Prav globoko podorjanje ali pa poraba kocenov za kompost ali

mešanec pokonča sicer tudi večji del gosenic, vendar pa tako gotovo ne kakor ogenj. Tudi prosena strn se mora tam, kjer se je večja pojavila, zbrano na kupe zavleči, posušiti in sožgati. Če pa hočemo, da sožiganje tudi res kaj pomore, tedaj ni zadosti, da jeden kmetovavec svoje kuruzine kocene ali proseno strn sožiga, sosedje pa roke križem držijo in čakajo, da se večše izležejo in okoli rojijo, ker se njihovo letanje ne da omejiti na njivo Petra ali Pavla. Ko enkrat začnejo rojiti, obiskujejo tudi njive tistih, ki so marljivo in skrbno strn požigali in tudi tukaj svoja jajca polagajo. Sožiganje mora tedaj občno postati in vsi kmetovavci, katerih kuruzi ali proso je bila od črva napadena, morajo si v roke seči in na svojih njivah strn in kocenovje sožigati. Le vzajemno delo tukaj izda in pomaga in bode naše kuruze in proso tega silnega škodljivca obvarovalo.

Tržne novosti. Pri našem trgovinstvu se je pretečeni mesec začelo vendar večje gibanje. Ali kaj bo to v obče pomagalo, če pa imamo sploh srednje ali slabo, po nekaterih krajih celo močno slabo letino. Tu pa tam bo proti spomladi hudo pomanjkanje in — glad. Vinogradi so prazni, zimina ni zdala, jarina je malokde srečno obnesla, sadovja malo ali nič, seno in otava je pogosto zblatnjena ali segnjita; zelje in repo so gosenice snedle, krompir gnjuje. Ljudje na Štajerskem tožijo, da 30 let ne pomnijo tako slabega leta. Zato bo živahnija trgovina našim ljudem malo hasnila, ker nimajo ničesar za obilno in zdatno prodajo. Zrnje, zlasti pšenica, rž in ječmen, je na ceni precej pridobilo, posebno na velikih trgoviščih na Dunaju in Budapeštu; to pa zato, ker so letos na Angleškem, Francoskem in Nemškem veliko menje pridelali, kakor potrebujejo. Zato se od ondot vedno več kapcev glasi. Za kuruzo bilo je vreme do sedaj neugodno in zato njej je tudi cena poskočila. Seno bo tudi bolj drago postalo, ker so ga povsod malo zamogli srečno pospraviti. V Švediji in Norvegiji bodo od svojih 145.000 konjev, 945.000 goved in 300.000 koz polovico morali poklati, ali pa potrebne krme od inod kupiti; vlada je že kupce razposlala, da nakupijo seno in slame za 10 milijonov goldinarjev. Seno, pa tudi oves in sploh zrnje bo v ceni še bolj poskočilo, če se ntegne velika evropska vojska vneti, kar je celo mogoče. — Prediva bo letos veliko, lan in konoplje so lepe na Koroškem, Moravskem in Ruskem. — Strdi in medu pa bo malo, le na Ogerskem upajo od bčel kaj dobička. — Deteljino seme, posebno, če je bolj fino, dobivlja vedno dobrih tujih kupcev; v Budapeštu velja 100 kilo lucerne 58—60 fl. — Za klavno živino, zlasti za pitane vole in mlada svinjeta mnogo poprašujejo, isto velja o slanini in volni. Posebno volna se lahko proda, ker jo fabrikanti začenjajo radi kupovati. — Trgatev ali branje v vinogradih se je na Hrvatskem in Ogerskem že začelo in pri nas bodo tudi